

ALATINE OTSING

See advokaat proovis psühhiaatreid, biotagasiside teraapiat, lõdvestusharjutusi ja mitmeid muid tehnikaid, et oma joomist kontrolli alla saada. Ta leidis lõpuks lahenduse ainulaadselt temasugustele inimestele kohandatud AA Kaheteistkümnnes Sammuses.

KUI ALUSTASIN värsket kriminaalõiguse advokaadina praktiseerimist, oli meie advokaadibüroos viis inimest. Minu lemmikadvokaat oli ekstsentriline, korratu välimusega, metsiku pilguga iiri õigusprofessor. Ta oli sõltuvalt vaatenurgast kas geenius või hull, puhastades pidevalt musta küünega oma piibukaha ja kulis- tades igal võimalusel vodka-martiinisid. Siis oli meil veel üks uus, kuid elust räsitud kohtuvaidluste advokaat, kes rääkis lõputuid lugusid oma kunagisest elust valge veini ja *bouillabaisse*'iga Vahemere päikese all, juhtides oma ekspordiäri Rivas. Miks ta küll jättis sellise ideaalse, veinirohke töö päikselises kliimas, et aastaid juurakoolis rassida – see ei mahtunud mulle pähe. Lisaks oli seal veel üks suur südamlük karu- mõmm, tänaseks kohtunik, kes tegeles rohkem teiste kuulamise ja abistamise kui kriminaalõigusega. Sel- lisesse kontorisse maandusime mina ja mu abikaasa: paar kõiketeadvaid, kiiresti tegutsevaid, kuid mitte liiga kogenud noori advokaate.

Tosina aasta jooksul surid kolm neist viiest palju- lubavast advokaadist oma karjääri tipul alkoholismi tõttu. Kohtuhärra oli ja jäi alati kaine kohtunikuks. Minust sai kuidagi tahtmatult ja isegi juues ettevõtte nõunik ja õnneks hiljem ka Anonüümsete Alkohooli-

kute liige. Professori neerud ütlesid liigsest martiinimisest üles; ekspordiga tegelenud advokaat jätkas joomist, kuni suri vaatamata maksasiirdamisele. Kui olin kümme aastat kaine olnud, kaotas mu endine abi-kaasa elu tulekahjus, mis tema sõnul pidi olema viimane joomine enne *uuesti* AA-sse minemist. Olen käinud liiga paljudel enneaegsetel matustel, mille põhjustajaks on meie vana hea sõber alkohol.

Abikaasaga kohtusime ning abiellusime õigus-teaduskonnas õppimise ajal – alkoholi, säravate tuled ja paljutöotavuse romantilises udus. Meid eristas teis-test see, et olime ainus abielupaar meie kursusel. Töö-tasime ja pidutsesime kõvasti, matkasime, telkisime ja suusatasime, korraldasime oma peenetele sõpradele vägevaid pidusid ja uhkustasime sellega, et suutsime püsida eemal narkootikumidest. Tegelikult oli see hirm, mis hoidis mind narkootikumidest eemal – hirm, et kui mind süüdistataks ebaseaduslike ainete omamises, ei võetaks mind advokatuuri liikmeks. Veelgi olulisem oli see, et minu parim sõber oli suurepärane, võimas alko-hol ja ma armastasin seda.

Kuni neljaaastaseks saamiseni elasime ühe kõrtsi ülemisel korrusel, kus nägin mitmeid joodikuid ringi kakerdamas. Mu ema töötas sugulaste juures, kes elasid samuti kõrtsi kohal, ja minu eest hoolitses see, kellel oli parajasti aega. Vaatamata minu palvetele abiellus ema vägivaldse mehega ja me kolisime ära, elama sellist elu, millega võrreldes oli elu kõrtsis olnud vägagi õnnis. Jook-sin pidevalt kodust ära kõrtsi tagasi, kuni selle lammu-tamiseni. Vaatan siiani heldimusega selle koha fotosid.

Mu esimene purjusolek oli neljateistaastaselt, see lõppes väikese politseivisiidiga koju. Kaheksateist-aastaseks saades olin juba igapäevane jooja ja kahe-

kümne ühe aastaselt toimus minu esimene terve aasta kestnud jooming Prantsusmaal. Kutsusin seda ilustavalt oma õppeaastaks välismaal. Naasin koju väga põdura ja joobnuna. Paar kuud hiljem läksin ühel õhtul šoti viski pudeliga voodisse ja otsustasin, et astun õigusteaduskonda. Minu filosoofia oli: kui sul on raskusi, siis võta käsile midagi veelgi keerulisemat, et neile koht kätte näidata. Sellest piisas, et mind jooma ajada – ja ajaski.

Õigusteaduskonnas õppides jõime üliõpilaspublikudes ohtralt õlut, vaieldes selle üle, kas kivil on hing ja milline on kohtumenetluse olemus – justkui poleks neid teemasid varem kunagi käsitletud. Noorte advokaatidena rabasime mina ja mu abikaasa hommikuti varakult kontoris, enne kui tormasime kohtusse, et kartmatult kaitsta rõhutuid. Lõunaaeg oli välja kujunenud treeningväljakuks igikestvas otsingus parima martiini järele – tavaliselt kaks või kolm, et lahti harutada see sõlm, mis oli mu kõhtu jäädavalt pesitsema jäänud. (Ma ei teadnud, et see tähendas hirmu ja et ma polnud sugugi kartmatu kaitsja.) Pärastlõunad möödusid loomingu- ja juriidilisi vaidlusi täis kohtus. Kui istung lõppes vara, jõudsimme võib-olla kontorisse tagasi – või ka mitte.

Õhtuti jõime parimas seltskonnas: advokaadid, kirjanikud, meediategelased – kõik võistlesid, et jutustada parimaid lugusid, mis muidugi muutusid joomise ja õhtutundide edenedes üha naljakamaks. Kui ma jõin, haihtus hirm ja muutusin sõnaosavaks ning näiliselt väga, väga naljakaks – või vähemalt nii nad toona väitsid. Aastaid hiljem jõin juba nii palju, et ma polnud enam sugugi naljakas. Kuid tol ajal tundusid joogid, lood ja kamraadlus sama imelised kui minu vaimukus. Koju magama jõudsimme ühe või kahe paiku öösel,

ja järgmisel hommikul olime varakult jalul, et kõike uuesti otsast alustada. Nooruse meelekindlus ja vastupidavus tegid meid lausa võitmatuks.

Paraku lagunes meie abielu selleks ajaks koost, kui tundus, et oleks aeg luua perekond ja alustada „päris elu.” Olin siis kahekümne kaheksa aastane, keset lahutust, jõin pidevalt ning käisin kolm korda nädalas psühhiaatri juures, püüdes lahendada oma probleemi, mis iganes see ka ei olnud.

Arvasin, et mul on osa vastusest käes, kui komistasin juhuslikult ühe kontrollitud joomise programmi otsa, mille algtingimuseks oli kohustus olla kuu aega kaine, kududes igal õhtul rida-realt hiigelsuurt vaipa, sageli hiliste öötundideni välja. „Veel üks rida!” korrutasin ma endale hambad ristis ja vägisi mitte juues. Minu kainusperiood aitas mul saada parema töökoha ärimaailmas, eemal kõigist neist kõvasti joovatest kriminaalõiguse advokaatidest, ning uue kolmekorruselise, nelja magamistoaga maja. Just selle, mida iga üksi elav naine vajab! See aitas ka loobuda psühhiaatrist. Ühtlasi suutsin selle kainusperioodi jooksul teha lõpparve haige suhtega, kus taaselustus minu lapsepõlves kogetud vägivald.

Uskumatul kombel ei seostanud ma oma elu paranenud juhitavust selle lühikese kainuseperioodi jooksul kuidagi alkoholi puudumisega. Pikemas plaanis polnud see nagunii oluline, sest kahjuks hakkasin end taas purju jooma. Mäletan, et olin täielikult kiindunud sellesse esimesse veinipokaali, mille võisin juua päeval, kui mu juhendaja teatas, et olen valmis hakkama kontrollitult jooma. Mul vajus keel peaaegu vestile.

Pärast paljusid pummelunge proovisin kõike, mida leida suutsin: rohkem teraapiat, erinevaid psühhiaa-

treid (alati pidi järgmine minu probleemi lahendama), biotagasisidet, lõdvestusharjutusi, Antabusi, palju eneseabiraamatuid Freudist Jungini ning kõiki moodsaid võtteid, mida avaldati või õpetati. Kõik see oli muidugi asjata, sest ma lõpetasin alati purjus peaga.

Saabus päev, mil mõistsin, et ei saa end enam hommikul tööle lohistada ja kulutada iga päev poole oma energiast selle varjamisele, et olen vaevu funktsioneeriv joodik. Läksin koju ja jõin kuni vajusin teadvusesse, ärkasin keset ööd hirmunult, kuulasin raadiot ja helistasin siia-sinna üle maailma. Uinusin alles koidu ajal – ainult et äratuskella peale ärgata ja kogu ring uuesti käima lükata. Lõpetasin kõik tähenduslikumad suhted, kohtusin sõpradega aina harvem ja loobusin enamikest seltskondlikest ettevõtmistest, sest ei saanud kunagi kindel olla, kas olen kaine. Suurema osa ajast lihtsalt töötasin ja läksin koju jooma – ja joomine hakkas üha rohkem tööd varjutama.

Ühel päeval olin lõuna paiku nii suures pohmeluses, et helistasin sõbrale ja halasin pisut. „Olen proovinud kõike, aga miski ei toimi,“ kaeblesin ma, loetledes arste ja erinevaid ebaõnnestunud ravimeetodeid. Mulle ei meenunud, et kolmteist aastat varem, olles kahekümne ühe aastane, käisin paaril Anonüümsete Alkohoolikute koosolekul pärast seda, kui olin ühel hommikul ärganud, teadmata, kus ma olen. Olin just astunud õigusteaduskonda ja kartsin pidevalt, nii et läksin jooma, et vaigistada aina kasvavat hirmu. Mul pole aimugi, mis mind toona AA-sse minema ajendas. Koosolekutel polnud noori inimesi ja kõik imestasid pidevalt, kui noor ja värske ma välja näen. (Kolmteist aastat hiljem AA-sse tagasi tulles ei öelnud seda enam keegi.)

Mu sõber pakkus, et võtaksime ühendust tuttava mehega, kes oli Anonüümsete Alkohoolikute liige, ja

ma nõustusin talle helistama. „Võib-olla võiks tema sulle helistada,” ütles ta abivalmilt. Seal peitus võti, sest selleks õhtuks olin juba täiesti korras ja ei vajanud peale ühe või kahe joogi mingit välist abi. Kuid ta jätkas mulle korduvalt helistamist ja peale käimist, et lähaksin koosolekule. Kui ta ütles, et käib kolm või neli korda nädalas AA koosolekutel, mõtlesin: vaene mees, tal pole midagi paremat teha. Kui igav elu see peab küll olema, kui ta jookseb AA koosolekute vahet ja ei saa midagi juua! Tõesti igav: ei mingit vastu seinapõrkumist, trepist alla kukkumist, regulaarseid haiglakülastusi EMOsse, kadunud autosid ja nii edasi.

Minu esimene AA koosolek pärast pausi oli ebatavaliselt kuumal juuniõhtul ja kiriku keldris ei paistnud ühtegi külma jooki olema. Suits oleks võinud hobuse lämmatada (tänapäeval on olukord palju parem) ja üks säravate silmadega fanaatiline naine seletas mulle innukalt, et neil on mingi tähtis raamat, mille ma peaksin endale ostma. Arvates, et nad reklaamivad raamatut lihtsalt selleks, et neil on raha tarvis, laususin kindlalt: „Ma annan teile raha, aga ei taha teie raamatut!” See võtab üldjoontes kokku minu suhtumise ja seletab, miks ma järgnevatel kuudel joomist jätkasin, hoolimata sellest, et ma oma maise keha iga paari päeva tagant koosolekule vedasin. Vahtisin oma köögikapis olevat suurt viinapudelit ja ütlesin: „Sa ei saa mind kätte!” Aga ometi ta sai. Kaotasin alati lahingu ja lõpetasin täis peaga.

Minu viimane pohmelus oli reedel enne pikka suvist nädalavahetust. Olin päev läbi piinelnud, tundes end väikese ja lootusetuna ning varjates käte värisemist, kui pidin dokumente allkirjastama. Pingutasin meeletlikult, et koosolekutel sõnu selgelt välja hääldada. Sel reede õhtul, pärast piinavalt pikka tööpäeva, lohi-

sesin tühjal tänaval, mõeldes, et peale minu oli kogu maailmal sellel pikal nädalavahetusel kuhugi minna, ja veelgi enam, neil kõigil oli keegi, kellega minna.

Esimene erinevus selle õhtu ja kõigi teiste vahel oli see, et ma ei läinud sirgelt baari, et end alkoholi uputada, ega koju koos oma tavalise tohutu nädalavahetuse alkoholivaruga. Selle asemel läksin spordiklubisse ujuma, kus ma kummalisel kombel samuti ei joonud. Mul oli nii tohutu pohmelus, et loobusin katsetest ujuda. Selle asemel mähkisin end hommikumantlisse ning istusin kaks tundi riietusruumi puhketoa pimedas nurgas, tundes meeletut enesehaletsust.

Ma ei tea, mis nende kahe tunni jooksul juhtus, kuid kella kaheksa paiku kargasin püsti, hüppasin riietesse ja kihutasin koosolekule, kuhu mul polnud eelnevalt kavatsustki minna. See oli natuke nagu pauk nähtamatu haamriga pähe ja pöördeline muutus ajus, sest see koosolek tundus olevat täiesti erinev võrreldes viimase korraga, kui olin seal käinud. Inimesed näisid elurõõmsad, sel õhtul ei märganud ma varem kohal käinud veidrikke ning välja pandud raamatud tundusid päriselt huvitavad. Otsin raamatu „Anonüümsed Alkohoolikud”, kuulasin tähelepanelikult, läksin esimest korda pärast nende inimestega kohvi jooma – ja kuulasin veel.

Sel hilisõhtul kodus olles tundsin samas toas millegi kohalolekut, kuigi elasin üksi. Järgmisel hommikul teadsin, et ma ei pea jooma. Sel õhtul läksin Sammukoosolekule, kus arutleti Teise Sammu üle: „Hakkasime uskuma, et mingi meist suurem Jõud võib taastada meie terve mõtlemise”, ja ma rääkisin tõesti Jumalast, kes oli mind hüljanud, kui olin väga väike, väga hirmul ja väga haavatud. Järgnevatel nädalatel

ja kuudel tegin kõike, mida mulle soovitati. Käisin iga päev koosolekutel, lugesin raamatuid ja muud kirjandust ning leidsin tugiisiku, kes soovitas mul hommikuti võtta vaikne hetk, proovida palvetada ja mediteerida või vähemalt paar minutit paigal istuda, enne kui kihutan igapäevatoimetustesse. Kuna olin võtnud intellektuaalseks põhimõtteks mitte halvustada midagi enne sellega tutvumist, püüdsin hoida avatud meelt, ükskõik mida keegi ütles ja kui rumalaks ma seda pidasin. See päästis ilmselt minu elu.

Liitusin kesklinna rühmaga, mis kogunes kohe pärast tööd kell 17.15 minu kontori lähedal. (Ma ei oleks kaheksani vastu pidanud.) Peagi hakkasin teenima. Mulle usaldati rühma kassa, rühma korralduskoosolekute märkmed ja mitmesugused muud juhised ning paluti teha kõik vajalik, et koosolekud töös hoida. Tegin seda tööd üsna pikka aega. Samuti algatasin regulaarsed rühma korralduskoosolekud ja leidsin innuka uustulnuka, kellele lõpuks laekuriameti ja paberimajanduse üle andsin.

Alguses oli mul palju probleeme, kuid ükskõik, milline mu mure ka polnud, öeldi mulle korduvalt, et peaksin püüdlema suurema vaimse arengu suunas, mis mind ei huvitanud. Samuti öeldi mulle, et minu eesmärk siin maa peal on olla maksimaalselt kasulik Jumalale ja inimestele minu ümber, ja ka see ei huvitanud mind kuigivõrd. Siiski ei öelnud ma midagi, kuulasin ja käisin jätkuvalt koosolekutel – enamasti Sammukoosolekutel, kus kuulsin inimesi kõnelemas sellest, kuidas nad Samme kasutavad, rääkimas Suurest Raamatust, meie isekusest ja teiste aitamisest. Mõnikord mõtlesin, et need koosolekud on tobedad ning tihti pidasin neid igavateks, kuid ma kuulasin edasi ja püüdsin suhestuda.

Ei läinud kaua, kui üks mu sõber sai surma, sest ta sõitis purjus peaga kiirteel vastassuunas. Varsti pärast seda kuulsin rühmas üht veoautojuhti rääkimas, kuidas ta oli joobes peaga pikamaavedusid teinud. Tundsin õõvastust ja jälestust, kuni tegin pausi ja meenutasin, et minagi olin roninud autorooli, kui ma vaevu püsti seisin. Kui mu sõber hukkus, ütlesid mu AA- sõbrad: „Ära joo! Ära mõtle! Käi koosolekutel!” Läksin koosolekule, kus nutsin ja kiristasin hambaid, kuid ei joonud.

Hakkasin suhtuma AA-sse sama kompulsiivselt nagu joomisse, mis oli vajalik, sest mulle öeldi, et peaksin koosolekutel veetma sama palju aega, kui olin kulutanud joomisele. Käisin igal võimalikul AA koosviibimisel ja olin AA-st läbi imbunud. Kuulasin AA kogemuslugude kassette. Lugesin korduvalt AA kirjandust, kihistades hiliste õhtutundideni naeru raamatu *Dr. Bob and the Good Oldtimers* saatel. Liitusin *Loners-Internationalist* kirjarühmaga ning jagasin kirjasõnas inimestele, kes kohale tulla ei saanud, teavet koosolekutelt, millel olin osalenud. See aitas mul kuuldot meelde jätta ja minu jagamine toetas omakorda kedagi teist. Ükskord kirjutasin mehele, kes sai minu kirja samal päeval, kui oli autoõnnetuses kellegi surnuks sõitnud. Selline asi muudab inimese kahtlemata vägagi januseks.

Kuigi alkohol ei ole enam osa minu elust ja mul ei ole enam sundi juua, võib mulle ikkagi palju aastaid hiljem meenuda, kuidas hea jook maitstes ja mida see minuga tegi, alates alati valvel olevatest alkohooliku maitsemeeltest kuni surisevate varbaotsteni. Nagu mu tugiisik tavatses rõhutada, on sellised mõtted nagu punased lipud, mis näitavad mulle, et midagi on valesti ja ma olen astunud üle enda kainuse piiride. On aeg pöörduda tagasi AA põhitõdede juurde ja vaadata, mis vajab muutmist. See eriline suhe alkoholiga on alati

olemas ja ootab, et mind jälle võrgutada. Olen kaitstud, kuni jätkan AA aktiivse liikmena.

Kõige raskem asi, millega ma pidin kaineena toime tulema, oli minu enda viha ja lapsepõlves läbi elatud vägivald. Olin andestanud asjaosalistele nii palju kui suutsin, kuid mõistus ei paista kunagi unustavat. Olin võtnud aastaid tänulikult vastu välist abi, sest mulle öeldi, et mu joomine oli vaid sügavamate probleemide sümptom. Kuid vaatamata paljude spetsialistide abile tean, et ei oleks kunagi taastunud vägivallast ja alkoholismist ilma ainulaadselt minusugustele inimestele kohandatud AA Kaheteistkümnne Sammuta.

Sama oluline on minu jaoks uskuda, et tervenesisin tänu Kõrgema Jõu armule, hoolimata sellest, et olin väga vihane ega tahtnud Anonüümsetesse Alkohoolikutesse jõudes Jumalaga mingit tegemist teha. Tegelikult ei olnud mul vaja Jumalat otsida. Mul oli vaja ainult avatud meelt ja vaim leidis minu.

Kui olin viis aastat kaine, kohtasin AA-s üht meest, kes oli samuti viis aastat kaine olnud. Ta ütles, et minu peas olevad kivid sobivad kenasti tema peas olevatesse aukudesse. Tänapäevaks on meil tütar, kes pole kunagi näinud oma vanemaid joomas ja kes näeb, kuidas nad püüavad Anonüümsetes Alkohoolikutes teisi aidata. Meil on kena kodu ja kaine pereelu kogukonnas, kus on palju AA sõpru ja koosolekuid. Sellest esimesest AA koosolekust on möödas pikk, pikk tee ja palju paremaks ei saakski enam minna.